Ankenævnet *for* Forsikring

Den 3. juni 2019 blev i sag nr. 92836:

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxx

mod

PFA Pension
Marina Park
Sundkrogsgade 4
2100 København Ø

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren har en pensionsordning med forsikring ved tab af erhvervsevne. Klagerens advokat har i klageskema af 4/9 2018 til nævnet blandt andet anført:

> 'Kort redegørelse for sagen
> [Klageren] har tegnet Pensionsording hos PFA.
>
> Den 31. august 2018 [2014] er hun ude for et traume hvor hun bliver påkørt af en ukendt bilist. Ansvarssagen behandles af [andet forsikringsselskab].
>
> [Klageren] anmoder om udbetaling på ovennævnte forsikring idet hun mener, at hendes EET som følge af ulykken er mere halvdelen. PFA er enig og udbetaler den løbende månedlige ydelse.
>
> I marts 2018 iværksætter PFA overvågning af [klageren] ved detektiv.
>
> Der bliver udarbejdet rapport som vedhæftes.
>
> På baggrund af rapporten stopper PFA alle udbetalinger i sagen i april 2018.
>
> [Klageren] stiller sig fuldstændig uforstående overfor dette, ligeledes gør jeg som advokat.
>
> Jeg har læst rapporten og set de videooptagelser der ligeledes er optaget af PFA. Det er absolut intet der dokumenterer, at min klient skulle have talt usandt.
>
> Tværtimod er min klient blevet undersøgt, gennem AES, af overlæge … fra [hospital], der fastsætter mén jf. eal til 15 %.

Hvad der i øvrigt er ganske bekymrende er, at PFA ikke inden optagelserne havde undersøgt hvilket ærinde min klient havde på … hvor detektiven har fulgt min klient. Rapporten fremstod umiddelbart som om, at min klient arbejdede ulovligt mens hun var syg. Dette fik min klients tidligere advokat til at udtræde af sagen prompte. Da sagen blev undersøgt og jeg tiltrådte som advokat var det enkelt at indhente dokumentation for min klients gøren og laden på … hvor hun var i virksomhedspraktik gennem [kommune 1].

Det her er en ganske alvorlig sag hvor et selskab, helt uden belæg, har bragt betalinger til ophør.

Hvad vil du konkret opnå hos selskabet?
At Selskabet genoptager betalinger på pensionsordningen med tilbagevirkende kraft."

Selskabets advokat har i brev af 19/9 2018 til nævnet blandt andet oplyst:

'**1 PÅSTAND**
Frifindelse.

2 SAGSFREMSTILLING OG ANBRINGENDER
Nærværende sag omhandler spørgsmålet om, hvorvidt [klageren] bevidst har afgivet urigtige oplysninger om omfanget af nedsættelsen af sin erhvervsevne til PFA i forbindelse med hendes ansøgning om fortsat bevilling af erhvervsevnetabsydelser og præmiefritagelse, således at PFA har været berettiget til at ophæve hendes pensionsforsikring med virkning fra den 1. maj 2018.

I forbindelse med vurderingen af dette spørgsmål skal Ankenævnet for Forsikring tage stilling til, hvorvidt [klagerens] generelle erhvervsevne er nedsat med halvdelen eller mindre i henhold til PFAs forsikringsbetingelser.

Indledningsvist bemærkes, at [klagerens] advokat i klagen blandt andet har vedhæftet et samlet ulitreret bilag, der indeholder PFAs bilag 1-7. PFA vil i det følgende for overskuelighedens skyld henvise til bilag 1-7 enkeltvis, ligesom PFA af samme årsag har bilagslitreret de resterende bilag, der er indgivet uden litrering.
Disse bilag (gen)fremlægges derfor med PFAs bilagslitrering med dette svarskrift. Lidt utraditionelt, men for overskuelighedens skyld vil PFA fortsætte en arabertalslitrering.

2.1 Forsikringsaftalen
[Klageren] har gennem sin ansættelse i [virksomheden] med firmapensionsaftale med PFA fået oprettet en pensionsforsikring ved hendes ansættelse den 1. juli 2014 under policenr. … På tidspunktet for forsikringsaftalens indgåelse den 1. juli 2014 var basisdækningen for tab af erhvervsevne 30 procent af hendes årsløn. [Klageren] forhøjede samtidig ved indtrædelsen i ordningen den 1. juli 2014 størrelsen på forsikringen til 40 procent. Den 27. august 2014 blev størrelsen på [klagerens] forsikring for tab af erhvervsevne forhøjet til 80 procent, som udgør den maksimale dækning. Beslutningen om forhøjelsen af forsikringsstørrelsen blev truffet under samtale med PFA-rådgiver … den 25. august 2014. Som bilag 8 fremlægges (ændrings)aftalen om pensionsordningen. Pensionsoversigten og pensionsbeviset for den af [klageren] tegnede forsikring mod tab af erhvervsevne på 80 procent, dateret den 2. september 2014, fremlægges som bilag 9.

Som bilag 10 fremlægges forsikringsbetingelserne, dateret den 2. september 2014. Ifølge forsikringsbetingelserne er [klageren] berettiget til udbetaling af forsikringsydelser og præmiefritagelse, såfremt [klagerens] generelle erhvervsevne er nedsat med mindst halvdelen.
…
Det bemærkes, at det er [klageren] som forsikringstager, der har bevisbyrden for, at hun opfylder forsikringsbetingelserne. Denne bevisbyrde vedvarer gennem hele forsikringens løbetid at påhvile [klageren], og hun skal således til enhver tid kunne bevise, at hun opfylder betingelserne for fortsat udbetaling af erhvervsevnetabsydelser og præmiefritagelse.

2.2 Grundlaget for PFAs bevilling af forsikringsdækning indtil 1. maj 2018
[Klageren] blev den 21. januar 2015, bilag 2, bevilget præmiefritagelse og udbetaling af månedlige erhvervsevnetabsydelser for perioden 1. december 2014 til 1. maj 2015 under policenr. …. Bevillingen er sket som følge af, at [klageren] den 2. oktober 2014, bilag 1, oplyste, at hun led af en række følgeskader efter et færdselsuheld den 31. august 2014. I anmeldelsen var angivet stærke smerter i ryg, nakke og hoved, ringen for øret, føleforstyrrelser i fingre, brækkede ribben under bryst, søvnløshed, flimmer for øjnene, svimmelhed og kvalme. Det fremgår, at færdselsuheldet sker seks dage efter [klageren] den 25. august 2014 efter rådgivningssamtale med [selskabets rådgiver] besluttede at forhøje forsikringen for tab af erhvervsevne til 80 procent, bilag 8.

Til brug for PFAs vurdering af, hvorvidt [klagerens] generelle erhvervsevne var nedsat i et omfang, der berettigede hende til forsikringsdækning, er blandt andet indgået oplysninger anført i anmeldelsen, lægeerklæring og akter fra [kommune 2]. PFA vurderede på den baggrund, at [klagerens] generelle erhvervsevne var nedsat med mindst halvdelen, jf. bilag 2.

Bevillingen af erhvervsevnetabsydelser og præmiefritagelse fra 1. december 2014 er fortsat under forudsætning af, at [klagerens] generelle erhvervsevne ikke havde forbedret sig. [Klagerens] er i det oprindelige bevillingsbrev af 21. januar 2015, jf. bilag 2, samt i den efterfølgende korrespondance, herunder blandt andet i brev af 24. oktober 2016, bilag 3, blevet orienteret om, at hun er forpligtet til straks af meddele PFA, såfremt hendes indtjeningsevne eller erhvervsevne måtte blive ændret.
…
Til brug for PFAs seneste vurdering af [klagerens] erhvervsevne fremsendte PFA opfølgningsskema til [klagerens] udfyldelse. Opfølgningsskemaet er underskrevet den 18. februar 2018, jf. bilag 4. I opfølgningsskemaet afgav [klageren] blandt andet følgende erklæringer:

'

…
2. Oplysninger om din sygdom
…
a. Er du raskmeldt? Nej
b. Er der sket ændringer i din helbredstilstand? Ja
Hvis forværret, hvad er årsagen til forværringen? *Flere smerter og konstateret PTSD, afventer ydermere ny scaning og nakke + lænd*
c. Beskriv venligst din helbredstilstand og hvordan den påvirker din evne til at arbejde:
Smerter, lammelse af arme og ben om natten, mareridt, søvnproblemer, angst (PTSD), kronisk hovedpine og inkontinens + mavesår + manglende hukommelse.
d. Er du eller har du været i behandling eller til undersøgelse hos læge/hospital? *Ja*
Hvis ja, oplys venligst hvor og hvornår samt konklusionen på behandlingen/undersøgelsen:

Afventer ny scanning af nakke og lænd
…
3. Oplysninger om din erhvervssituation
a. Er du i job? *Nej*
…
e. Er du, eller har du været delvist sygemeldt? *Nej*
…
h. Forventer du at blive i stand til at arbejde igen/øge din arbejdstid? *Nej*
Hvis ja, fra hvornår og hvor mange timer:
Hvis nej, hvad er årsagen? *Se punkt 2*'

PFA modtog yderligere en lægeattest af 18. november 2017, bilag 5, udarbejdet af [klagerens] læge, …
…
De ovenfor anførte oplysninger indgik blandt andet ved PFAs vurdering af [klagerens] erhvervsevne og dermed grundlaget for de erhvervsevnetabsydelser og præmiefritagelser under pensionsforsikringsaftalen, som er blevet bevilget under policenr. …

Den samlede værdi af bevilgede forsikringsydelser i perioden 1. december 2014 til ophævelsen med virkning fra den 1. maj 2018 er kr. 585.944,00 tillige med en samlet præmiefritagelse på kr. 120.798,00.

2.3 Grundlaget for PFAs ophævelse af forsikringen
Ved brev af 24. april 2018, bilag 11. meddelte PFA, at PFA pr. 1. juni 2018 agtede at ophæve [klagerens] pensionsforsikring med virkning fra den 1. maj 2018, idet [klageren] efter PFAs opfattelse bevidst har afgivet urigtige oplysninger om omfanget af nedsættelsen af sin erhvervsevne i forbindelse med sin ansøgning om bevilling af erhvervsevnetabsydelser og præmiefritagelse under pensionsforsikringen hos PFA. Subsidiært fordi [klageren] i strid med sin forpligtelse hertil bevidst har undladt at give PFA meddelelse om, at hendes erhvervsevne er forbedret.

Ophævelsen af forsikringen skyldes, at PFA i forbindelse med vurderingen af [klagerens] erhvervsevne er kommet i besiddelse af et bredt udvalg af oplysninger, der viser, at de af [klageren] afgivne oplysninger omkring omfanget og nedsættelsen af hendes erhvervsevne samt karakteren af hendes klager er helt uforenelige med hendes faktiske aktivitets- og funktionsniveau.

Indledningsvis kan oplyses, at PFA, i sager hvor der opstår mistanke om, at en forsikringstager har afgivet urigtige oplysninger om nedsættelsen af sin erhvervsevne, indleder undersøgelser af forholdet med henblik på at afdække, hvorvidt der er tale om en begrundet mistanke. På denne baggrund træffer PFA beslutning om, hvorvidt der er grundlag for enten at fortsætte eller ophøre med at yde forsikringsdækning. I sager, hvor der foreligger dokumentation for, at den pågældende forsikringstager bevidst har afgivet urigtige oplysninger om omfanget af nedsættelsen af sin erhvervsevne, vil PFA sædvanligvis ophæve forsikringsforholdet som følge af forsikringstagerens væsentlige tilsidesættelse af sine kontraktretlige forpligtelser over for selskabet – herunder den loyale samarbejds- og oplysningspligt.

Det skal i den forbindelse understreges, at ethvert undersøgelsesskridt, som PFA foretager som led i ovennævnte skadepolitik, altid sker i overensstemmelse med gældende lovgivning, de på området gældende regler om god skik samt det til enhver tid gældende branchekodeks.

Som led i PFAs undersøgelse af mistanken om svig iværksatte selskabet observationer af [klageren]. Oplysningerne foreligger blandt andet dokumenteret i form af observationsrapporter og foto-/videooptagelser, som er foretaget i perioden 19. til 23. marts 2018, 26. til 29. marts 2018, 2. til 5. april 2018 samt 9. til 12. april 2018. Det er ved disse observationer konstateret, at [klageren] på de observerede dage fra og med 23. marts 2018 var beskæftiget med erhvervsarbejde på [praktiksted] mellem minimum fem timer og 47 minutter og 13 timer dagligt. Det bemærkes, at [klagerens] advokat i klageskriftet ukorrekt anfører, at observationerne fandt sted på …

Observationsrapporterne for de pågældende dage fremlægges som bilag 6. Der fremlægges endvidere som bilag 7 en oversigt over de samlede observationer. I tillæg hertil fremlægges som bilag 12 (USB- stik) videooptagelser af [klageren], der dokumenterer det arbejde, [klageren] er set udføre hos [praktiksted]. Videooptagelserne skal sammenholdes med observationsrapporterne, hvori der er henvist til de enkelte videoklip.

Af observationerne fremgår det, at [klageren] i en periode på fire uger konstant og uden synlig besvær har været erhvervsaktiv i job som … hos [praktiksted] I den første observationsuge blev [klageren] observeret at være erhvervsaktiv en dag i 6 timer og 49 minutter, mens hun de efterfølgende tre uger blev observeret erhvervsaktiv fire dage i træk hver uge, herunder med en samlet aktivitet på 37 timer, 35 timer og 5 minutter og 36 timer og 2 minutter per uge, jf. bilag 7. Det fremgår samtidig af observationerne, at [klageren] funktionsmæssigt fremstår med væsentlig større erhvervsevne end det til PFA oplyste.

[Klageren] observeres i sit arbejde ved [praktiksted] at være i aktiv bevægelse uden ophold i længere perioder. Det fremgår blandt andet af observationsrapporterne, bilag 6, at [klageren] under flere af observationerne på [praktiksted] håndterer …redskaber i både højre og venstre side af [rum], ligesom disse …redskaber både hænger på væggene i hoved- og skulderhøjde samt befinder sig på hylderne over bordpladerne. Hun observeres generelt at arbejde effektivt, herunder med sine arme og hænder i skulderhøjde under anvendelse af …redskaberne, hvor hun observeres at løfte og anvende …redskaber, anrette …. samt at foretage [opgave], herunder lave cirkelbevægelser (rørebevægelser) og andre lignende bevægelser.

De ovennævnte observationer er klart uforenelige med de oplysninger om omfang og karakteren af [klagerens] gener og erhvervsaktiviteter, som er afgivet af [klageren] til PFA, og som skulle udgøre grundlaget for PFAs beslutning om, hvorvidt PFA skulle fortsætte bevillingen af erhvervsevnetabsydelser samt præmiefritagelse. Der skal blandt andet henvises til, at [klageren] i bilag 4 og 5 anfører, at hendes helbredstilstand er forværret, og at hun har svært ved at få en almindelig hverdag – uden arbejde – til at hænge sammen på grund af hendes omfattende gener. På den baggrund findes [klageren] at have beskrevet en dagligdag, der ligger langt fra den faktiske dagligdag, som fremgår af PFAs observationer.

Der er på den baggrund intet i de oplysninger, som PFA nu er i besiddelse af, som antyder, at [klageren] skulle have de anførte funktionsindskrænkninger med den virkning, at hendes erhvervsevne skulle være reduceret i dækningsberettiget grad.

Det er således PFAs opfattelse, at [klageren] væsentligt har tilsidesat sine kontraktretlige forpligtelser over for selskabet – herunder den loyale samarbejds- og oplysningspligt over for PFA, idet [klageren] har forsømt sin forpligtelse til at give PFA sandfærdige oplysninger om sin erhvervsevne

i forbindelse med PFAs vurdering af, om [klageren] fortsat er berettiget til bevilling af erhvervsevnetabsydelser og præmiefritagelse under forsikringen. Subsidiært at [klageren], i strid med sin forpligtelse hertil, bevidst har undladt at give PFA meddelelse om, at hendes erhvervsevne er blevet markant forbedret.

På baggrund af ovenstående er det PFAs klare opfattelse, at PFA er berettiget til at ophæve forsikringsdækningerne under PFAs pensionsordning med policenr. …, som sket.

Det bemærkes, at [klageren] blev givet lejlighed til at fremkomme med sine bemærkninger til ovenstående forhold, herunder det fremsendte dokumentationsmateriale, forinden forsikringsdækningen blev ophævet, men at ingen af de fremkomne bemærkninger gav anledning til anden vurdering.

PFA har i ophævelsesbrevet taget forbehold for at kræve allerede udbetalte ydelser tilbagebetalt. Dette forbehold fastholder PFA.

2.4 [klagerens] klage
[Klagerens] synspunkt om, at hendes generelle erhvervsevne skulle være nedsat i dækningsberettigende grad, synes i vidt omfang at være baseret på, at [klageren] i den observerede periode efter sigende har været i virksomhedspraktik. Det bemærkes, at PFA forinden ophævelsesbrevet ikke havde modtaget oplysninger om den pågældende aftale om virksomhedspraktik.

Af den fremlagte aftale om virksomhedspraktik, bilag 13, fremgår, at [klageren] indtræder som … i [praktiksted] med ønsket opstart den 1. marts 2018. Aftalen er underskrevet af … den 1. marts 2018, som medarbejderrepræsentant, og … den 3. marts 2018, som direktør for virksomheden. Det bemærkes, at virksomhedspraktikaftalen er indgået med jobcenteret i [kommune 1], men at punkt 8. 'Godkendelse af virksomheden' ikke er udfyldt af jobcenteret eller anden aktør. Af aftaleblankettens vejledning til 'Arbejdsgivertilbud om etablering af virksomhedspraktik' fremgår følgende:

> '…
> Den endelige aftale om virksomhedspraktik indgås mellem virksomheden og det jobcenter, hvor den ledige er tilknyttet
> …'

Den fremlagte aftale om virksomhedspraktik dokumenterer således ikke, at der er indgået aftale om virksomhedspraktik, idet denne skal være indgået mellem virksomheden og det jobcenter, hvor [klageren] er tilknyttet, i dette tilfælde et jobcenter i [kommune 2].

[Klageren] opfordres (provokation A) til at fremlægge kopi af hendes journal fra [kommune 2] for perioden 1. januar 2018 og frem, herunder den mellem [praktiksted] og hendes jobcenter i [kommune 2] indgåede aftale om virksomhedspraktik.

Det er i øvrigt påfaldende, at den omtalte aftale om virksomhedspraktik ophørte den 26. april 2018, bilag 14, som følge af, at [klageren] måtte hjemsendes den 25. april 2018, som er dagen efter, at ophævelsesbrevet blev sendt med afleveringsattest til [klagerens] daværende advokat.

Det anførte om virksomhedspraktikken giver imidlertid under alle omstændigheder ikke anledning til en ændret vurdering af sagen. Det afgørende for PFA's ret til at ophæve er, at de observationer, som der blev foretaget, har vist, at de af [klageren] angivne oplysninger omkring omfanget og nedsættelsen af hendes erhvervsevne samt karakteren af hendes klager er uforenelige med hendes faktiske aktivitets- og funktionsniveau, uanset om dette har været i regi af virksomhedspraktik eller ikke.

3 SAMMENFATTENDE ANBRINGENDER
Det gøres gældende, at det til enhver tid påhviler [klageren] at løfte bevisbyrden for, at hun opfylder forsikringsbetingelserne for at være berettiget til erhvervsevnetabsydelser og præmiefritagelse.

Det gøres gældende, at [klageren] ikke har løftet denne bevisbyrde, da det fremlagte materiale, bilag 6 og 7, dokumenterer, at [klageren] er i stand til at arbejde, og at hendes erhvervsevne ikke er reduceret i en dækningsberettiget grad.

Det gøres endvidere gældende, at PFA har løftet bevisbyrden for, at [klageren] har afgivet urigtige oplysninger om omfanget af nedsættelsen af hendes erhvervsevne i forbindelse med vurderingen om fortsat bevilling af erhvervsevnetabsydelser og præmiefritagelser. Subsidiært at [klageren] bevidst har undladt at give PFA meddelelse om, at hendes erhvervsevne er blevet markant forbedret i strid med sin forpligtelse hertil.

[Klageren] har således væsentligt tilsidesat sine kontraktretlige pligter over for PFA, herunder sin loyale samarbejds- og oplysningspligt.

På den baggrund er det PFAs opfattelse, at PFA er berettiget til at ophæve [klagerens] pensionsforsikring fra den 1. maj 2018, som sket.'

Klagerens advokat har i brev af 10/10 2018 til nævnet blandt andet anført:

'**Supplerende sagsfremstilling:**
…
Klager fastholder sine synspunkter.

Som advokat for klager har jeg brugt en rum tid på nøje at gennemse hele videomaterialet. Det tog en aften. Der er intet i det fremsendte videomateriale der på nogen måde indikerer, at klager skulle tale usandt. Derimod viser videoerne, med al sin tydelighed, en kvinde som er 'ansat' i et skånejob og som ikke har travlt. Tværtimod. Klager bruger det mest af arbejdsdagen på at gå rundt og snakke og det fremgår med al tydelighed, at det får hun lov til.

Når indklagedes advokat på side 6 i svarskriftet skriver, at *'[klageren] i en periode på fire uger konstant og uden synlig besvær har været erhvervsaktiv som … på [praktiksted]'* og videre fremhæver, at hun har arbejdet 37 timer pr. uge og at hun *'fremstår med væsentlig større erhvervsevne end det til PFA oplyste'* så er jeg ligeledes helt uenig.

Det der fremgår af videoen, og jeg må høfligt opfordre nævnet til at se den fulde video, så er der absolut intet der viser fuld erhvervsaktivitet og på ingen måde i nærheden af 37 timer. Derimod

hyggesnakkes der i et stort omfang dette på trods af at [praktikstedet] er fuld af gæster. Jeg skal således på det kraftigste understrege vigtigheden af, at nævnet gennemser samtlige videoer.

I oktober 2017 kom AES med en vejledende udtalelse, hvor klagers méngrad jf. EAL blev fastsat til 15 %. Der fremlægges således som bilag 15 AES udtalelse.

Erklæringen understøtter således til fulde klagers forklaring og er i overensstemmelse med klagers oplysning til indklagede.

Som det vil fremgå af de kommunale akter, som fremlægges senere, jf. nedenfor, har [kommune 2] ligeledes indledt ressourceforløb på 3 år begyndende fra juli 2018.

Anbringender:
Til støtte for den nedlagte påstand gøres det gældende, at [klageren] har løftet bevis for – og under alle omstændigheder sandsynliggjort – sine gener.

*

For så vidt angår indklagedes opfordring (A) til indhente og fremlægge journalmateriale fra [kommune 2] er denne opfordring taget til efterretning. Det er dog ikke lykkedes mig at fremskaffe materialet inden fristens udløb, hvorfor jeg høfligst skal anmode nævnet om at fastsætte en ny passende frist på 3 uger for besvarelse heraf."

Af brev af 13/12 2018 fra selskabets advokat til nævnet fremgår det blandt andet:

'**1 SAGSFREMSTILLING OG ANBRINGENDER**
[Klagerens] replik giver ikke anledning til en ændret opfattelse af sagen. De i svarskriftet af 19. september 2018 med bilag 1-14 anførte anbringender fastholdes derfor.
…
[Klagerens] synspunkt om, at videomaterialet (bilag 12) viser en kvinde, som er ansat i et skånejob, bestrides. Det skal i den forbindelse fremhæves, som anført i svarskriftet, at videomaterialet skal ses i sammenhæng med og i tillæg til de skriftlige observationsrapporter (bilag 6). Af disse skriftlige observationsrapporter fremgår ikke blot de dage og tidspunkter, hvor [klageren] er blevet observeret med henvisninger til de enkelte videoklip, men også beskrivelser af observationer, som ikke fremgår af videomaterialet, men som er med til at give det fuldstændige billede af [klagerens] kapacitet.

Dette skyldes, at videooptagelse selvsagt er undladt i de tilfælde, hvor dette ville stride mod straffelovens § 264 a, der foreskriver, at man ikke uberettiget må fotografere (eller filme) personer, der befinder sig på et ikke frit tilgængeligt sted. Det følger omvendt heraf, at det er lovligt med det 'blotte øje' at observere folk, der befinder sig på et ikke frit tilgængeligt sted, og i sagens natur også at beskrive det således observerede. En række observationer er således undladt filmet og i stedet skriftligt beskrevet i observationsrapporterne, som derved skal sammenholdes med videomaterialet.

Der kan i den forbindelse blandt andet henvises til observationsrapporterne (bilag 6), fredag den 23. marts 2018 kl. 17:47-21:09, hvoraf fremgår, at [klageren] bl.a. lavede og anrettede … i [rum], hvortil hun håndterede …redskaber på hylder i øjenhøjde, løftede [genstande], samt rørte rundt i [genstande] med sin arm i skulderhøjde.

Der kan endvidere henvises til mandag den 26. marts 2018 kl. 15:45-22:55 og tirsdag den 27, marts 2018 kl. 09:30-18:20, hvor [klageren] kontinuerligt opholdte sig i [rum] på [praktiksted] og arbejdede med [opgaver], herunder håndterede …redskaber i skulderhøjde og løftede/bar forskellige …redskaber.

Ovenstående er blot et uddrag af de mange observationer, som er beskrevet i observationsrapporterne. Der er således tale om en lang række observationsdage og -tidspunkter, hvor observationerne alene er skriftlig nedfældet i observationsrapporter (bilag 6) og ikke fremgår af videomaterialet (bilag 12).

[Klagerens] bemærkning om, at der er intet i videomaterialet, der viser fuld erhvervsaktivitet og på ingen måde i nærheden at 37 timer om ugen, skal således ses i lyset af observationsrapporterne (bilag 6). Det skal i den forbindelse fremhæves, at det afgørende ikke er en sammentælling af det faktiske antal timer, som [klageren] er observeret at udføre 'effektivt arbejde', men at det funktions- og aktivitetsniveau, som [klageren] er observeret at have, er væsentligt uoverensstemmende med de oplysninger, som [klageren] bl.a. har givet til både læger og PFA til brug for PFAs stillingtagen til, om hun fortsat var berettiget til erhvervsevnetabsydelser.

I den forbindelse kan der henvises til [klagerens] journal fra [kommune 2] (bilag 16). Af denne journal fremgår på side 343, at [klageren] den 23. marts 2018 har haft en telefonisk opfølgning med sit jobcenter. Det fremgår, at [klageren] under denne telefonsamtale har oplyst, at hun 'ligger med feber og har ondt i hovedet som sædvanligt men strålende ned i øjnene' [sic]. Af PFAs observationsmateriale fremgår imidlertid, at [klageren] selv samme dag havde et højt aktivitetsniveau, hvor hun bl.a. observeres at arbejde i [praktiksted] i ikke mindre end 6 timer og 49 minutter. Der henvises til bilag 6, side 9ff og bilag 7, videoklip 2018.03.23-1 til 2018.03.23-9.

Endvidere fremgår det af [klagerens] journal fra [kommune 2] (bilag 16), side 217ff, at [klageren] den 12. april 2018 var til møde med jobcenteret. Sagsbehandleren har i den forbindelse beskrevet følgende om mødet:

> '**2. Sagsbehandling i forbindelse med udarbejdelsen af forberedende plan**
> [Klageren] mødt igen til færdiggørelse af planen 14.02.2018. Blev ikke færdig, da [klageren] havde det skidt, så mødt igen den 12.04.2018, hvor planen gennemgås for sidste gang.
> [Klageren] er som sædvanlig meget træt ved samtalen, da hun stadig er påvirket af dårlig nattesøvn. [Klageren] oplyser, at hun er kronisk træt, og lægen på smerteklinikken har tidligere sagt til [klageren], at trætheden formentlig er en kombination af kroniske smerter, manglende søvn og PTSD.
>
> [Klageren] har altid svært ved vores samtaler, at kunne sidde i samme stilling ret længe ad gangen og må rykke rundt. Ved samtalen 12.04.2018 trækker [klageren] meget på højre ben, fordi hun har ondt i lænden.
> …
> **PSYKISK/ Angst og PTSD**
> …
> [Klageren] oplyser 12.04.2018, at hun synes, at hendes angst er tiltaget, og en dag havde hun f.eks. været på biblioteket, hvor hun så ikke kunne huske, at hun egentlig var gået derned for at få printet noget ud. Fik angstanfald og måtte gå hjem igen.
> …

> Den 12.04.2018 oplyser [klageren], at Smerteklinikken stadig ikke mener, at [klageren] på nuværende tidspunkt vil få noget ud af et behandlingsforløb for PTSD, dels skal [klageren] kunne huske, og aktuelt kommer det til at fylde, at [klageren] skal i fys.behandling [sic] grundet lændesmerterne. Derudover skal [klageren] kunne klare at sidde i 4 timers gruppeterapi.'

Det fremgår ligeledes af PFAs observationsmateriale, at [klageren] har været til dette møde den 12. april 2018. Der henvises til bilag 6, side 43 og bilag 7, videoklip 2018.04.12-3 og 2018.04.12-4. Det fremgår imidlertid også af dette observationsmateriale, at [klageren] inden mødet i jobcenteret opholder sig en time i [praktiksted], ligesom [klageren] direkte efter mødet i jobcenteret kører tilbage til [praktiksted], hvor hun opholder sig og arbejder både i [rum] og med [opgaver] i minimum 12 timer og 23 minutter.

Der er således væsentlige uoverensstemmelser mellem de oplysninger om hendes gener og klager, som [klageren] har angivet ikke blot til PFA, men tillige til jobcenteret, og de observationer af hendes faktiske aktivitets- og funktionsniveau, som PFA har foretaget. Det fastholdes på den baggrund, at [klageren] væsentligt har tilsidesat sine kontraktretlige pligter over for PFA, herunder sin loyale samarbejds- og oplysningspligt.

PFA gør endvidere gældende, at de kommunale akter (bilag 16) kun er en delvis opfyldelse af provokation A, idet den mellem [praktiksted] og [klagerens] jobcenter i [kommune 2] indgåede aftale om virksomhedspraktik for den relevante periode (marts-april 2018) ikke er fremlagt. PFA fastholder således, at det ikke er dokumenteret, at der var indgået en behørig aftale om virksomhedspraktik for den relevante periode, men at det tværtimod er dokumenteret, at denne aldrig har været indgået.

Det fremgår således af de kommunale akter (bilag 16), side 180 og 196, at [klagerens] jobcenter i [kommune 2] først den 18. maj 2018 modtager [klagerens] oprindelige fremlagte aftale om virksomhedspraktik for perioden marts-april 2018 (bilag 13), og den 14. maj 2018 modtager brevet fra [praktiksted] vedrørende ophør af virksomhedspraktik (bilag 14). Det skal igen fremhæves, at den fremlagte aftale om virksomhedspraktik (bilag 13) er stilet til jobcenteret i [kommune 1], uden underskrift fra jobcenteret, og ikke til jobcenteret i [kommune 2], hvor [klageren] er tilknyttet.

Det fremgår ligeledes af de kommunale akter (bilag 16), side 5, at [klageren] først den 8. oktober 2018 modtager bevilling af virksomhedspraktik i [praktiksted] for perioden 8. oktober 2018 til 1. januar 2019 med godkendelse fra [praktiksted].

Ovenstående sker således alt sammen *efter*, at [klageren] i observationsperioden 19. marts 2018 til 12. april 2018 observeres at være i arbejde hos [praktiksted] og efter, at PFA den 24. april 2018 fremsender ophævelsesbrevet med afleveringsattest.

Det fremgår herefter med al tydelighed af de kommunale akter (bilag 16), at [klageren] ikke før 8. oktober 2018 er blevet bevilliget virksomhedspraktik. Der foreligger således ingen kommunale akter, der vedrører en tidligere ansøgning eller aftale om virksomhedspraktik, men derimod fremgår det direkte af de kommunale akter (bilag 16), side 112f, Udskrift af 'Min plan' dateret den 6. juli 2018, dvs. efter observationsperioden, at virksomhedspraktik på dette tidspunkt endnu ikke har været muligt:

11. 92836

'**Udskrift af 'Min plan'**
…
Overordnet beskrivelse for plan
…
Fremtid: Endnu ikke har været muligt med virksomhedspraktik, grundet helbredsmæssige begrænsninger, og nye situationer hele tiden.'

For så vidt angår den af [klageren] fremlagte vejledende udtalelse fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring ('AES') af 26. oktober 2017 (bilag 15), må det lægges til grund, at den vejledende udtalelse fra AES i høj grad er baseret på [klageren]s egne oplysninger om sine gener og funktionsniveau, som også PFA inddrog ved beslutningen om fortsat bevilling af erhvervsevnetabsydelser og præmiefritagelser. Det fastholdes, at disse oplysninger om [klagerens] begrænsede funktionsevne er klart uforenelige med det funktionsniveau, som [klageren] er observeret faktisk at have, jf. bilag 6, 7 og 12. Sagt med andre ord; AES har afgivet den vejledende udtalelse uden kendskab til [klageren]s faktiske funktionsevne, som dokumenteret af PFA i nærværende sag. Det bemærkes endvidere, at den vejledende udtalelse vedrører varigt mén og således ikke [klagerens] erhvervsevne. Det gøres herefter gældende at den vejledende udtalelse ikke har betydning for nærværende sag.

På baggrund af ovenstående fastholder PFA, at observationsmaterialet har påvist, at de af [klageren] angivne oplysninger omkring omfanget og nedsættelsen af hendes erhvervsevne samt karakteren har hendes klager er uforenelige med hendes faktiske aktivitets- og funktionsniveau. Det ovenfor anførte understøtter, at der er væsentlige uoverensstemmelse mellem de observationer, som PFA har foretaget af [klageren], og de oplysninger, [klageren] har afgivet til brug for PFAs stillingtagen til, om hun fortsat var berettiget til erhvervsevnetabsydelser.

Det fastholdes, at PFA på den baggrund har været berettiget til at ophæve [klagerens] forsikringsdækning under hendes pensionsordning fra den 1. maj 2018, som sket.

Afslutningsvist fremgår det af en række af de kommunale akter (bilag 16), bl.a. side 112, at der senest i juli 2018 verserede en retssag vedrørende udbetaling af erstatning, herunder fastsættelse af méngrad, som følge af [klagerens] ulykke i 2014. På side 219 fremgår, at [klageren] den 6. oktober 2017 har oplyst, at der i retssagen blev stillet spørgsmål ved, om der reelt var en skadevolder, idet hun måneden forinden ulykken havde tegnet en ulykkesforsikring. Det oplyses i den forbindelse, at der har været telefonisk retsmøde i sagen.

[Klageren] opfordres (provokation B) til at oplyse, om retssagen fortsat verserer samt opfordres (provokation C) til at fremlægge processkrifterne fra retssagen.'

Klagerens advokat har i brev af 18/1 2019 til selskabet blandt andet oplyst:

'Supplerende processkrift 1
…
Supplerende sagsfremstilling:
…
Indklagede redegør i sin duplik på ny for, at dette videomateriale skulle indeholde dokumentation for, at klager ikke har nedsat erhvervsevne. Hertil må jeg erklære mig helt uenig, og gentagende opfordrer jeg Ankenævnet til at gennemse videomaterialet.

Indklagede har i sin duplik redegjort for, at observationsrapporterne i bilag 6 beviser, at klager skulle være i stand til at arbejde uden gener. Som dokumentation har indklagede anført, at klager 'håndterede …redskaber'. Af observationsrapporten fremgår dog blot, at klager har befundet sig i et [rum] og lavet …, herunder håndteret [genstande].

Rapporterne indeholder ingen informationer om at klager skulle have foretaget tunge løft eller lignende. Observationsrapporterne benytter sig imidlertid flere gange af vage beskrivelser så som, at klager 'formentlig [aktivitet]'. Det fremgår ikke af observationsrapporterne, hvor tæt observanden har været på klager, men flere gange er det beskrevet, at observanden ikke havde udsyn over hele [rummet].

Indklagede har i sin duplik anført, at der ikke foreligger en praktikaftale mellem klager og [jobcenter i kommune 2], men derimod [jobcenter i kommune 1], og har i denne forbindelse stillet spørgsmål til hvorvidt klager overhovedet har været i virksomhedspraktik. Dokumentationen for praktikaftalen er imidlertid afsendt af [praktiksted] og klager har således ikke haft indflydelse på denne fejl.

Indklagede har anført, at udtalelsen fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring (bilag 15) 'vedrører varigt mén og således ikke [klagerens] erhvervsevne'. Indklagede mener således ikke, at der kan være sammenhæng mellem klagers varige mén og klagers erhvervsevne.

Anbringender:
Til støtte for den nedlagte påstand gøres det gældende, at den uvisse grad af præcision hvorved observationerne er foretaget, og det faktum at de alene indeholder oplysning om klager vedr. almindelig madlavning, gøres det gældende, at klagers fysiske tilstand ikke kan klarlægges alene ud fra disse observationsrapporter. Derimod henviser klager endnu en gang til det videomateriale der med vished er sandfærdigt, hvorefter det tydeligt fremgår, at klager har fysiske udfordringer efter ulykken.

Det faktum at [praktiksted] har fremsendt praktikaftalen til et andet jobcenter, bør ikke kunne kommer klager til last. Faktum er, at klager har været i virksomhedspraktik, men at hun måtte stoppe dette på grund af for mange smerter, jf. formuleringen i bilag 13: 'da hun havde rystelser i ben og store smerter i lænd og ryg'.

I forhold til indklagedes synspunkt vedrørende varigt mén og nedsat erhvervsevne stiller jeg mig særdeles uforstående. En udtalelse om varigt mén må være en klar indikator for, at man har nedsat fysisk evne, og endda at denne er 'varig'. Det anføres hertil, at en denne udtalelse fra AES dokumenterer, at klager har haft mange fysiske gener, og dermed også nedsat erhvervsevne.

Henset til ovenstående fastholder klager sin påstand om, at klagers fysiske tilstand stemmer overens med de oplysninger, som klager har givet til indklagede. Videomaterialet i bilag 12 giver et klart billede af klagers fysiske tilstand og dermed nedsatte erhvervsevne. Klager har forsøgt at tage arbejde i erhvervspraktik, men har været nødsaget til at stoppe arbejdet på grund af for store smerter. På denne baggrund fastholdes, at klager har haft krav på forsikringsdækning fra PFA, og at PFA dermed ikke har været berettiget til at ophæve denne dækning fra 1. maj 2018.'

Selskabets advokat har i brev af 7/2 2019 til nævnet blandt andet bemærket:

13. 92836

"**1 SAGSFREMSTILLING OG ANBRINGENDER**
[Klagerens] processkrift 1 giver ikke anledning til en ændret opfattelse af sagen. De i svarskriftet af 19. september 2018 og duplikken af 13. december 2018 anførte anbringender fastholdes derfor.
…
[Klagerens] bemærkning om, at observationsmaterialet alene indeholder oplysninger om [klagerens] udførelse af 'almindelig [aktivitet]' og ikke med tilstrækkelig præcision viser, at [klageren] foretager 'tunge løft', er uden betydning for sagen. PFA har på intet tidspunkt anført, at [klageren] har foretaget 'tunge løft', men har derimod anført, at [klageren] gentagende gange observeres at håndtere …redskaber i øjenhøjde, løfte [genstande] samt røre i … med sin arm i skulderhøjde.

Det afgørende er i den forbindelse, at observationsmaterialet med al tydelighed viser, at [klageren] varetog en funktion som … i [praktiksted], hvor hun arbejdede, [andre arbejdsopgaver]. Observationsmaterialet viser samtidig, at hun varetager disse funktioner med et højt funktions- og aktivitetsniveau og således uden de påståede funktionsindskrænkninger.

Der henvises i den forbindelse til de skriftlige observationsrapporter (bilag 6) samt videomaterialet (bilag 12), ligesom der henvises til aktivitetsoversigten (bilag 7).

For så vidt angår [klagerens] synspunkt om, at [praktiksted] har fremsendt virksomhedspraktikaftalen til et andet jobcenter, og at dette ikke kan komme [klageren] til last, gøres det gældende, at forholdet vedrørende hvem, der har fremsendt virksomhedspraktikaftalen, er underordnet, idet det ved PFAs duplik af 13. december 2018, hvortil der henvises, tydeligt er dokumenteret, at der på intet tidspunkt har foreligget en aftale om virksomhedspraktik for den relevante periode.

[Klagerens] bemærkning om, at den vejledende udtalelse fra AES om Varigt mén (bilag 15) dokumenterer, at [klageren] har nedsat erhvervsevne, må afvises. PFAs løbende stillingtagen til, om [klageren] fortsat har været berettiget til udbetaling af erhvervsevnetabsydelser og præmiefritagelse er foretaget med hjemmel i forsikringsbetingelserne (bilag 10), mens den vejledende udtalelse fra AES sker efter andre betingelser, herunder med inddragelse af en méntabel.

Der er således tale om en vurdering ud fra helt forskellige kriterier og med forskelligt formål. Det gøres endvidere fortsat gældende, at den vejledende udtalelse i høj grad er baseret på [klagerens] egne oplysninger om sit funktionsniveau og sine klager og således er afgivet af AES uden kendskab til [klagerens] faktiske funktionsevne.

Afslutningsvist bemærkes, at [klageren] ikke har opfyldt de af PFA i duplikken fremførte provokationer. [Klageren] har således ikke oplyst, om retssagen vedrørende udbetaling af erstatning, som fremgår af de kommunale akter (bilag 16), bl.a. side 112 og 219, fortsat verserer (provokation B), ligesom [klageren] ikke har fremlagt processkrifterne fra retssagen (provokation C). Dette må komme [klageren] til skade efter princippet om processuel skadevirkning.

På baggrund af ovenstående fastholder PFA, at observationsmaterialet har påvist, at de af [klageren] angivne oplysninger omkring omfanget og nedsættelsen af hendes erhvervsevne samt karakteren af hendes klager er helt uforenelige med hendes faktiske aktivitets- og funktionsniveau.

Det fastholdes, at PFA på den baggrund har været berettiget til at ophæve [klagerens] forsikringsdækning under hendes pensionsordning fra den 1. maj 2018, som sket."

14. 92836

Klagerens advokat har i brev af 22/2 2019 til nævnet blandt andet oplyst:

> "Det er korrekt, at klager ikke har besvaret selskabets processuelle opfordring nr. 2. Vi kan godt svare ja til at der verserer en erstatningssag. Men at begynde at fremlægge hele sagen, det kan vi ikke, det er der simpelthen ikke økonomi til.
>
> Dels er sagen er ikke digitaliseret, dels har jeg overtaget sagen sent i forløbet fra en anden advokat. Akterne ligger i øvrigt i papirform.
>
> *Herudover*, ikke mindst, er det helt irrelevant at fremlægge sagen, og man begynder at få en fornemmelse for, at sagen her kan trække ud i en evighed af processuelle opfordringer.
> …
> Jeg er i øvrigt uenig med min modpart i, at det skal have processuel skadevirkning, at vi ikke besvarer provokationen. Det er ikke en civilsag, det er en ankenævnssag der forberedes med udgangspunkt i officialmaksimen og netop derfor kan vi heller ikke som klageradvokater få retshjælpsdækning, hvilket selvsagt går ud over indsatsen."

Nævnet er forelagt bilag i sagen. Et uddrag heraf gengives nedenfor.

I en neurokirurgisk speciallægeerklæring af 6/4 2016 er det blandt andet anført:

> "Expl. beskriver ved dagens undersøgelse følgende symptomer:
> 1. Smerter i nakken og højre overekstremitet. Beskriver smerterne i nakken som paravertebralt højresidige, især ned langs og ind under højre skulderblad af konstant karakter. Desuden snurrende, stikkende og smertefulde paræstesier, som før operationen var konstante og efter operationen ikke længere er konstante, men forekommer adskillige gange hver dag af kortere eller længere varighed. Hun føler, at armen er død og slatten, hun kan ikke bruge den ordentligt; både på grund af dårlige kræfter, nedsat følesans og en fornemmelse af, at hun ikke kan styre eller koordinere den ordentligt. Hun er fra naturens hånd næsten ambidexter, men efter ulykkestilfældet har hun i stigende omfang brugt venstre overekstremitet på grund af den beskrevne funktionsnedsættelse i højre arm og hånd.
> 2. Cerebrale symptomer. Har haft konstant hovedpine lige siden ulykkestilfældet.
>   Husker dårligt og oplever store huller i både korttids- og langtidshukommelsen.
> 3. Midtstillede smerter og bevægeindskrænkning i columna lumbalis.
> 4. Intermitterende snurrende fornemmelse i fødderne med ledsagende rystelser i benene.
>
> …
> KONKLUSION
> [Kvinde i 30'erne], tidligere med et knæproblem efter en tibiakondyl-fraktur uden relation til aktuelle anmeldte skade. Ingen tidligere symptomer fra nakke eller rygsøjle i øvrigt, ingen tidligere symptomer fra overekstremiteter og ingen tidligere neurologiske symptomer.
> D. 31.08.14 blev hun som cyklist påkørt af en bil, som ikke overholdt sin vigepligt.
> Blev kastet op på køleren og derefter formentlig ned på kørebanen. Bar ikke cykelhjelm.
> Havde umiddelbart efter ulykkestilfældet symptomer på commotio i form af svær hovedpine, kvalme og opkastninger. Desuden i det umiddelbare forløb smerter i nakken og smerteudstråling/ paræstesier til overekstremiteter. Efterfølgende opereret for cervikal diskusprolaps, der med langt overvejende sandsynlighed må have været traumatisk, eftersom der er en klar tidsmæssig

og overvejende sandsynlig årsagsmæssig sammenhæng imellem den cervikale prolaps og ulykkestilfældet.
Har desuden siden ulykkestilfældet haft vedvarende lændesmerter og bevægeindskrænkning i lænden uden MR-mæssigt strukturelt korrelat; sandsynligvis en forvridningsskade.
Har desuden pådraget sig en ribbensfraktur på den costo-sternale overgang og har vedvarende moderate gener fra denne.
Samlet set har expl. således som seqv. efter ulykkestilfældet i form af et sandsynligt postkomotionelt syndrom med kognitive symptomer og hovedpine, følger efter traumatisk cervikal diskusprolaps, følger efter ribbensfraktur, følger efter forvridning af columna lumbalis.

Der er udført relevant konservativ behandling, og det er svært at pege på yderligere udredning og behandling, som kan medføre nævneværdig bedring.
Hun oplyser aktuelt igen at være henvist til smerteklinik. Det kunne yderligere være relevant at tilbyde neuropsykologisk undersøgelse for kognitive skader.
Der er tilsendt kopi af erklæring til expl.s advokat …, samt til expl. selv."

Af en udtalelse fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring af 26/10 2017, som er indhentet af et ulykkesforsikringsselskab, fremgår det blandt andet:

"**Varigt mén**
Vurdering af varigt mén
Flere af vores lægekonsulenter med speciale i neurokirurgi og ortopædkirurgi har deltaget ved vurderingen af det varige mén.

Grundlaget for vores vurdering:
- [Klageren] blev den 31. august 2014 som cyklist påkørt af en bil i en højresvingsulykke.
- Hun blev samme dag tilset på skadestuen, hvor hun klagede over smerter og ømhed fra nakken samt venstre arm og brystkassen. CT-skanning af halshvirvelsøjlen viste ikke brud eller ledskred og hun blev udskrevet til hjemmet.
- Dagen efter ulykken henvendte [klageren] sig til egen praktiserende læge, hvor hun klagede over smerter i nakke, lænd og brystkasse, snurrende fornemmelse i venstre arm samt hovedpine, kvalme og opkastninger.
- Hun blev undersøgt på skadestuen på ny, hvor der fandtes ømhed i nakken samt smerter, nedsat funktion og nedsat sensibilitet i venstre overekstremitet. Herefter blev der foretaget CT-skanning af hjernen, der viste normale forhold.
- Grundet vedvarende gener blev der foretaget MR-skanning, der viste en højresidig diskusprolaps i nakken og [klageren] blev opereret.
- Herefter fulgte et længerevarende forløb med undersøgelser, fysioterapi og genoptræning.

Ved vurderingen af det varige mén har vi l agt vægt på, at [klageren] har varige gener efter ulykken den 31. august 2014.

Nakke samt ledsage symptomer
Vi har lagt vægt på, at [klageren] har varige gener i form af middelsvære daglige nakkesmerter, hovedpine, symptomer til arm og fingre samt kognitive gener.

Vi har lagt vægt på, at der objektivt er konstateret smertebetinget bevægeindskrænkning.

Vi har fastsat det varige mén med udgangspunkt i vores vejledende méntabel:

Efter tabellens punkt B.1.1.3 vurderes middelsvære, daglige nakkesmerter uden eller med let bevægeindskrænkning, eventuelt med udstrålende armsmerter, og eventuelt lettere somatiske, kognitive og affektive ledsagesymptomer, til 10 procent.

Det er vores vurdering, at de ovenstående gener og objektive fund bedst kan sammenlignes med det ovenfor anførte tabelpunkt.

Vi vurderer således méngraden til 10 procent.

Lænd
Vi har ligeledes lagt vægt på, at [klageren] har varige gener i form af lettere daglige rygsmerter.

Objektivt er der konstateret smertebetinget bevægeindskrænkning.

Efter tabellens punkt B.1.3.1 vurderes føl ger efter forvridninger, diskusprolaps, brud og belastningsskader med lette, daglige rygsmerter uden eller med meget let bevægeindskrænkning, til 5 procent.

Vi vurderer, at de ovenstående gener og objektive fund bedst kan sammenlignes med det ovenstående tabelpunkt.

Vi vurderer således méngraden til 5 procent.

Brystben
Vi har noteret os, at [klageren] knækkede brystbenet efter ulykken. Der anføres ikke længere gener efter dette.

Sammenfatning
Det er vores vurdering, at ulykken den 31. august 2014 har medført et varigt mén på 15 procent."

Klagerens praktiserende læge har i en lægeattest af 28/11 2017 til kommunen blandt andet oplyst:

" 2.3 Særlige hensyn
…
Da patienten fortsat har udtalte smerter jvf medsendte epikriser, samt udtalte gener ift kognitive problemer og kronisk hovedpine, træthed mm efter commotio – er det vanskeligt at forestille sig at patienten – selv med skånehensyn, vil kunne påtage sig noget som helst erhverv
Patienten har svært ved at få sin almindelige dagligdag til at hænge sammen gr disse problemstillinger som efterhånden er blevet kroniske
…
2.4 Lægens kommentarer til patientens opfattelse af eget helbred
…

> Jeg har fulgt patienten i hele forløbet og pt giver en meget præcis beskrivelse af de udfordringer og gener hun har – Jeg er ikke i tvivl om at klagerne er reelle
> …
> 2.7 Lægens eventuelle supplerende oplysninger
> …
> Jeg har meget svært ved at forestille mig at patienten vil få det bedre på sigt nu 3 år efter ulykken. Patientens gener er ikke bedret over tid – tværtimod. Jeg vil derfor anbefale en førtidspension."

I et arbejdsgivertilbud om etablering af virksomhedspraktik underskrevet af praktikstedet den 1/3 2018 er praktikbeskrivelsen angivet som "Bestilling af varer, lagerstyring, lave opskrifter, madlavning, a la carte, smørrebrød". Det angivet, at arbejdstiden er fleksibel på 3-20 timer ugentligt og med en ønsket startdato den 1/3 2018. Det fremsendte tilbud ses ikke at være godkendt af en kommune.

I en statusattest af 1/3 2018 fra en overlæge i et tværfagligt smertecenter er det blandt andet oplyst:

> 'Det er velkendt at svær kronisk smertetilstand i sig selv medfører kognitive problemer i form af en hukommelsesnedsættelse, problemer med koncentration og søvnproblemer. Patientens svært nedsatte funktionsniveau både fysisk og kognitivt vil ikke blive ændret ved omlægning af medicin eller anden behandling'.

I et kommunalt opfølgningsnotat af 23/3 2018 er det blandt andet angivet:

> "Den 23.05.2016 blev hun opereret på [hospital] for brystbenet, der har stukket frem under huden siden ulykken. Hun er stadig meget øm og får smertestillende, og ved samtalen i dag opl hun at hun er drænet for energi og sover meget.
> …
> Endnu ikke været muligt med virksomhedspraktik, grundet helbredsmæssige begrænsninger, og nye situationer hele tiden.
> …
> Den 23.03.2018 oplyser [klageren], at hun ligger med feber og har ondt i hovedet som sædvanligt men strålende ned i øjnene. Hun har ikke fået scanningssvar."

Praktikstedet har i brev af 26/4 2018 til en kommune blandt andet anført:

> "Vi har siden den 1. marts 2018 haft fornøjelsen af at have [klageren] i praktik og det har været en meget positiv oplevelse at have [klageren] i vores team.
> [Klageren] har været dygtig og flittig samt gjort en stor indsat for at indgå og udføre de arbejdsopgaver som hun har fået undervejs i forløbet.

> Hendes arbejdsopgaver og arbejdstid har været skiftende og hun har kunnet komme og gå fra jobbet alt efter hvordan hun har haft det. [Klageren] har haft mulighed for ekstra pauser og at kunne gå hvis det var nødvendigt på grund af smerter.
>
> [Klageren] har en del problemer med hukommelsen og mange smerter, så vi ser det desværre som urealistisk at hun kan bestride et arbejde hvor hun står op i længere tid og har tunge løft samt at huske en bestilling. [Klageren] har taget en del smertestillende medicin, og det er vores indtryk at hun har taget mere medicin i perioden hos os, samt at det ingen virkning havde til sidst.
>
> I takt med at praktikken er skredet frem og hun er øget i timer, har vi kunnet konstatere at [klageren] skulle have flere pauser og til sidst blev så dårlig at vi valgte at stoppe praktikken.. Den 25. april 2018 valgte at sende hende hjem, da hun havde rystelser i ben og store smerter i lænd og ryg."

I et kommunalt brev "Aftale vedrørende din plan" af 3/5 2018 til klageren er det blandt andet anført:

> "Tlf. samtale med [klageren] 03-05-2018
> Baggrund
> Sygemeldes august 2014 grundet følger efter trafikuheld fra sit daværende arbejde – nu arbejdsløs. Modtager suppl. ydelse fra PFA for tabt arbejdsfortjeneste, og der kører forsikringssag, hvor hun afventer erstatning, når de har fastsat méngraden, men det trækker ud. Har sporadisk tilknytning til arb. markedet 6 år på kontanthjælp, I arb. nogle mdr i 2014, og så sygemeldt siden
> Helbred og behandling
> …
> Fremtid:
> Endnu ikke været muligt med virksomhedspraktik, grundet helbredsmæssige begrænsninger, og nye situationer hele tiden.
> Den 03.05.2018 oplyser [klageren], at hun alligevel har svært ved at se sig på førtidspension, har brug for at komme ud og samtidig er hun så fysisk begrænset, og har så mange smerter og føleforstyrrelser ned i benet, at hun rent faktisk ikke ved, hvad hun vil kunne klare. [Klageren] fortæller 03.05.2018, at hun er begyndt at komme ud, lige hvor hun bor, er der nogle bekendte, der har et sted, hvor hun kan sidde og have noget samvær, og det hjælper, at der er nogen som kan lytte til hende.
> ANDRE UDFORDRINGER
> 03.05.2018 oplyser [klageren], at hendes hjemmeboende [barn] har fået hund, som [barn] lufter morgen og aften, men om dagen er det svært for [klageren] altid at kunne gå ned med den fra 3. sal, så der er nogle bekendte, som hjælper hende.
> Ang. bil har [klageren] fortsat bil men kører sjældent grundet alt det medicin hun tager, og hun har svært ved at kigge i spejlene grundet nakken."

Af rehabiliteringsplanens forberedende del fremgår det blandt andet:

> "**2. Sagsbehandling i forbindelse med udarbejdelsen af forberedende plan**
> …
> Planen blev indledt ved personlige samtaler den 25. juli 2016, og den 01.08. 05.08.2016.

Vi har haft rehabplanen i bero, fordi planen var, at [klageren] dels fulgte forløbet på Smerteklinik og arbejdsevnen skulle afklares. Det er ikke lykkedes, at have [klageren] ude i afklarende foranstaltninger, på grund af hendes store smerteproblematik, udtrætning, og jeg vurderede i foråret 2017, at vi må arbejde videre i planen, og have sagen afklaret på Rehabiliteringsmøde angående fremtid.

Igen været her til samtaler angående planen den 17.05.2017, 23.06.2017. 15.09.2017 og 06.10.2017, måtte afbrydes grundet tandsmerter. Telefonisk samtale 03.11.2017, da hun skal til tandlægen. Tlf. samtale 15.12.2017, hvor hun ikke er i stand til at møde grundet hun har det dårligt med kvalme og opkast fordi hun havde haft blødende mavesår. Måske havde hun det også dårligt p.g.a. medicinomlægning.
…
[Klageren] mødt igen til færdiggørelse af planen 14.02.2018.
Blev ikke færdig, da [klageren] havde det skidt, så mødt igen den 12.04.2018, hvor planen gennemgås for sidste gang. [Klageren] er som sædvanlig meget træt ved samtalen, da hun stadig er påvirket af dårlig nattesøvn. [Klageren] oplyser, at hun er kronisk træt, og lægen på smerteklinikken har tidligere sagt til [klageren], at trætheden formentlig er en kombination af kroniske smerter, manglende søvn og PTSD.

[Klageren] har altid svært ved vores samtaler, at kunne sidde i samme stilling ret længe ad gangen og må rykke rundt. Ved samtalen 12.04.2018 trækker [klageren] meget på højre ben, fordi hun har ondt i lænden.
…
Helbred og behandling
Døjer med smerteproblematik bl.a. hovedpine og nakkesmerter (2 discus i nakken, hvor hun tidl. er opr. for den ene), som følger efter ulykken. Derudover aktuelt tiltagende smerter i lænden, hvor der påvist forsnævring ved rodkanal ved seneste MR-scanning i marts. [Klageren] oplyser den 12.04.2018, at hun nu afventer indkaldelse til Reumatologisk … hospital, og skal starte på fysioterapi på [smerteklinik].
…
Afklaring af arbejdsevnen.
Endnu ikke været muligt med virksomhedspraktik, var slut 2016 henvist til [kommunalt tilbud], men magtede ikke ret meget, og hun kunne ikke længere køre bil, så der er brug for transport, hvis arbejdsevnen skulle afklares.
Aktuelt har hendes smerteproblematik, svære træthed og derved manglende energi, været hindrende for arbejdsafklaring.
…
11. Sociale barrierer for job og uddannelse
…
I dagligdagen har [klageren] svært ved at færdes ude. Hun har svært ved at dreje sin nakke, så hun kører ikke længere bil eller cykler. Hun kan ikke klare offentlig transport, da der er alt for meget ustabilitet i f.eks. busserne med ryk og skub. Så hun er afhængig af f.eks. veninder kan køre hende til aftaler eller hun må tage taxa.
INDKØB:
[Klageren] oplyser, at hun handler småt ind ad gangen, og handler indimellem ind på [hjemmeside]. Kan engang imellem få [barn] til at hjælpe med tungere indkøb.
RENGØRING:

[Klageren] oplyser, at det tages i etaper. Hendes [barn] har rigeligt at se til, så hun hjælper stort set ikke til. [Klageren] har opvaskemaskine, og kan fylde den over nogle gange, og tømme den næste dag.
Tøjvask er en længere proces.
…
11. Sociale barrierer for job og uddannelse
…
[Klageren] oplyser, at bare det at skulle møde i Jobcentret i dag, har hun stort set ikke sovet, fordi hun så ville have glemt at hun skulle til mødet, hvis hun var faldet i søvn.

12. Ønsker for fremtiden – bemærk hvis der er forslag fra hospitaler, leverandører eller andre mht. til borgerens job- og uddannelsesmuligheder, samt borgerens holdning til disse
…
a. Hvordan ser du din fremtid på arbejdsmarkedet?
Adspurgt fortæller [klageren], at hun ikke kan se sig selv på arbejdsmarkedet og at hun ikke kan se realistiske beskæftigelsesmål, som hun ville kunne fungere i med sine helbredsmæssige problemstillinger.
…
13. Vurdering af helbred
…
ANGST
[Klageren] oplyser, at hun har angstanfald, når hun er blandt flere mennesker, hvilket hun oplever, når hun står i kø i supermarkedet, hvor hun beskriver symptomer som hjertebanken og følelsen af at ville væk. [Klageren] beskriver, at hun ikke tidligere har haft angst, og at hun ikke forstår, hvorfor hun oplever disse symptomer, da hun ikke anser det som angstprovokerende at stå i kø i et supermarked.
Hun får hedeture, og får hjertebanken. Smerteklinikken har ændret medicinen, så hun døjer ikke med hedeture længere men stadig med hjertebanken, og bliver forpustet.
Hun skal tale med egen læge 18.05.17, hvor hun håber på henvisning til psykiater.
…
b. Er der noget ved dit helbred, der har betydning for din evne til at arbejde eller uddanne dig?
…
[Klageren] påpeger, at konstante smerter grundet diskusprolaps, føleforstyrrelser i arme og ben, hukommelses- og koncentrationsbesvær samt angstlignende symptomer er barrierer for at hun kan varetage et arbejde eller tage en uddannelse.
December 2017 talt med [klageren] som plages meget af kvalme og opkast. Hun ved ikke om det skyldes medicinen eller mavesåret, men hun har det skidt hele tiden.
…
14. Kommunens oplysninger om de helbredsmæssige forhold
…
Den 01.03.2018 modtaget ny udtalelse fra [smertecenter]
Som beskrevet i status fra maj 2017 er patientens tilstand varig og stationær således, at der ikke kan forventes bedring i det svært nedsatte funktionsniveau.
Den medicinske behandling af smertetilstanden forsøges justeret pga bivirkninger, men ændringen i medicinen medfører øgede smerter, og v i har ikke kunne reducere væsentligt i doser. Patienten var i november 2017 henv. Til psykiatrisk regi p.g.a. PTSD men man har konkluderet, at det ikke på undersøgelsestidspunktet var muligt at tage patienten i behandlingsforløb, da patienten

kognitivt var meget påvirket, og man mente det bl.a. er bivirkninger fra den smertestillende medicin.
Det er velkendt at svær kronisk smertetilstand i sig selv medfører kognitive problemer i form af hukommelsesnedsættelse, problemer med koncentration og søvnproblemer. Patientens svært nedsatte funktionsniveau både fysisk og kognitivt vil ikke blive ændret ved omlægning af medicin eller anden behandling.

Den 28.03.2018 modtaget status fra egen læge angående ny MR scanning af nakke og lænd.
Der er ikke konstateret ny prolaps i nakken, der er følger efter indsættelse af intercorporal dese C6/C7. Der er diskrete degenerative ødemforandringer i terminalfladerne C5/C6.
Lænd
Lette degenerative forandringer L4/L5 med forsnævring af højresidig rodkanal.
…
18. Tilbud efter lov om aktiv beskæftigelsesindsats (husk også revalideringstilbud, fleksjob og tidligere ansøgninger om førtidspension)
…
[Klageren] har under den lange sygemelding været for smerteplaget til at være klar til at deltage i nogen forløb/aktiviteter. Slut 2016 henviser jeg [klageren] til [kommunalt tilbud] dels med henblik på praktiksøgning eller intern afprøvning og dels angående en funktionsbeskrivelse i hjemmet.
…
Samlet set har der stort set ved hver samtale været så store helbredsmæssige gener, at det endnu ikke har været muligt at sende hende i afklaring i forhold til arbejdsevnen."

Det kommunale rehabiliteringsteam har på baggrund af et møde den 24/5 2018 indstillet klageren til et ressourceforløb, og af indstillingen fremgår det blandt andet:

"Rehabiliteringsteamet vurderer, at du har andre problemer end ledighed, og der kræves en helhedsorienteret og længerevarende indsats med henblik på at bringe dig tættere på arbejdsmarkedet.

Vi har lagt vægt på, at du i 2014, som cyklist, blev påkørt af en bil, og du stadig har følger heraf. Det er derfor vores vurdering, at du har behov for en tværfaglig indsats, herunder yderligere udredning helbredsmæssigt, afklaring af hjælp fra socialforvaltningen, og afklaring af din arbejdsevne i en hensyntagende arbejdsprøvning.
…
Helbredsmæssige oplysninger
…
I september 2017 har du været vurderet hos psykiater …, som angiver diagnoserne komplekse langvarige eller kroniske ikke-maligne smerter samt posttraumatisk belastningsreaktion. Endvidere oplyses, at du godt kan fortælle din historie, men du får ofte angst, når du udsættes for triggere (mænd, høje lyde, biler osv.). Du har flashbacks, sover dårligt, er energiforladt, har dårlig korttidshukommelse, og kommer ikke så meget ud mere.
Du er i alarmberedskab, og du har ikke cyklet siden ulykken. Du er belastet af fysiske traumer efter ulykke, og der er svær at smertedække. Du vurderes at være målgruppe for PTSD, men du har meget store udfordringer med din korttidshukommelse. Du kan ikke forestille dig at deltage i 3 timers gruppeforløb, og du har også svært ved at åbne dig for andre. Psykiateren finder, at der

bør kigges på din medicinering, da du ikke oplever effekt og sedering. Der lægges op til genhenvisning efter medicinjustering.
…
Af funktionsevnevurdering fra [kommunalt tilbud] er oplyst, at du selv klarer af- og påklædning samt personlig hygiejne, hvor du sidder på din rollator, når du tager bad. Du har vaskemaskine i boligen. Du får hjælp til indkøb fra [barn], venner eller indkøb foretages via [hjemmeside].

Rengøring foretages i etaper, hvor du støver lidt af ad gangen. Vask af gulv og støvsugning foretages af [barn], som også hjælper dig med opvasken. Du anvender ikke offentlig transport, da du vil skulle bruge al din energi på bare at gå til busstoppestedet.

[Barn] har tidligere hjulpet i stort omfang med de daglige gøremål, men da [barn] er startet i … og skal passe sine lektier, kan hun ikke længere bidrage til de daglige gøremål i samme omfang som tidligere. Dette betyder, at du selv må udføre de huslige gøremål, som du tager i etaper.
…
b. Her angiver rehabiliteringsteamet hvilket beskæftigelses- eller uddannelsesmål rehabiliteringsplanen bør sigte mod.

Der kan ikke på nuværende tidspunkt peges på et specifikt beskæftigelsesmål, men det vil muligvis være relevant at afklare, om du vil kunne varetage et fleksjob i nogle timer ugentligt.

Forløbet skal bruges til at udvikle dine muligheder for at komme i job og afklare, hvor mange timer du er i stand til at arbejde ugentligt."

I et kommunalt journalnotat af 25/5 2018 er det blandt andet noteret:

"[Klageren] har været hos nogle bekendte og hjælpe til men konstaterede, at hun ikke kunne ret meget.

Dette uden jeg har været involveret, så det kan ikke medregnes som et afklarende forløb

Hun kom 18.05 som vi skulle på rehabteam 24.05 med disse papirer, som arbejdsstedet åbenbart skulle have sendt tidligere."

Af et kommunalt brev "Aftale vedrørende din plan" af 6/7 2018 til klageren fremgår det blandt andet:

"**Overordnet beskrivelse for plan**
Var på rehabiliteringsmøde med [klageren] den 24.05.2018 hvor man besluttede at indstille [klageren] til 3 årigt ressourceforløb. [Klageren] indlagt på … reumatologisk grundet forværret lændesmerter og voldsom rysten i højre ben.
…
Baggrund
Sygemeldes august 2014 grundet følger efter trafikuheld fra sit daværende arbejde- nu arbejdsløs. Modtager suppl. ydelse fra PFA for tabt arbejdsfortjeneste, og der kører forsikringssag, hvor hun afventer erstatning, når de har fastsat méngraden, men det trækker ud. Har sporadisk tilknytning til arb. markedet 6 år på kontanthjælp, I arb. nogle mdr i 2014, og så sygemeldt siden

…
Fremtid:
Endnu ikke været muligt med virksomhedspraktik, grundet helbredsmæssige begrænsninger, og nye situationer hele tiden.
Den 03.05.2018 oplyser [klageren], at hun alligevel har svært ved at se sig på førtidspension, har brug for at komme ud og samtidig er hun så fysisk begrænset, og har så mange smerter og føleforstyrrelser ned i benet, at hun rent faktisk ikke ved, hvad hun vil kunne klare.
[Klageren] fortæller 03.05.2018, at hun er begyndt at komme ud, lige hvor hun bor, er der nogle bekendte, der har et sted, hvor hun kan sidde og have noget samvær, og det hjælper, at der er nogen som kan lytte til hende.
ANDRE UDFORDRINGER
03.05.2018 oplyser [klageren], at hendes hjemmeboende [barn] har fået hund, som [barn] lufter morgen og aften, men om dagen er det svært for [klageren] altid at kunne gå ned med den fra 3. sal, så der er nogle bekendte, som hjælper hende.
Ang. bil har [klageren] fortsat bil men kører sjældent grundet alt det medicin hun tager, og hun har svært ved at kigge i spejlene grundet nakken.
Begrundelse [klageren] vurderes fuldt uarbejdsdygtig iht. SDPL § 7, stk. 5, 2 og tilstanden stationær, og funktionsniveauet væsentlig nedsat grundet dgl. smerteproblematik i lænd, nakke og hovedet, føleforstyrrelser i arme og ben og konstant træthed samt PTSD- Skal afklares på rehabteam."

Den 8/10 2018 er det i et kommunalt jobcenternotat noteret, at klageren er bevilget virksomhedspraktik. Praktikstedet er angivet som det sted, hvor klageren har oplyst, at hun tidligere har været i virksomhedspraktik, og af bevillingen fremgår det blandt andet:

"**Startdato**
08-10-2018
…
Ugentligt timetal
8
Stillingsbetegnelse
kontormedhjælper
Jobindholdet
Generelt ad hoc opgaver. Det er aftalt, at [klageren] arbejder med online reservationer og lettere kontorarbejde.
Formål (med tilbud for borgeren)
Du skal deltage i praktik, fordi du derigennem kan blive afprøvet og opkvalificeret til arbejdsmarkedet"

I praktikstedets ansøgning om virksomhedspraktik er der blandt andet svaret nej på spørgsmål om, hvorvidt klageren tidligere har været ansat i virksomheden.

24. 92836

Nævnet er forelagt den af selskabet udarbejdede observationsrapport. Nævnet er også tilsendt videomaterialet, og dette er set af nævnets sekretariat.

I pensionsvilkårene hedder det blandt andet:

"6. Særlige pensionsvilkår for PFA Erhvervsevne
6.1. Løbende udbetaling af erhvervsevneforsikring og indbetalingssikring
PFA Pension udbetaler løbende erhvervsevneforsikring og yder indbetalingssikring, hvis den forsikrede uafbrudt i mindst 3 måneder (karensperioden) har nedsat erhvervsevnen i dækningsberettiget grad som følge af sygdom eller ulykkestilfælde.

6.1.1. Definition af erhvervsevnenedsættelsen
6.1.1.1. Nedsættelse i dækningsberettiget grad
6.1.1.1.1. Generelt om nedsættelse
Erhvervsevnen er nedsat i dækningsberettiget grad, hvis PFA Pension vurderer, at den forsikredes evne til at udføre arbejde ud fra en helbredsmæssig vurdering (herefter betegnet 'Helbredsmæssig erhvervsevne') er nedsat med mindst 50 procent, og at den forsikredes indtjening (herefter også betegnet 'Økonomisk erhvervsevne') er nedsat med mindst 10 procent.

6.1.1.1.2. Den Helbredsmæssige erhvervsevne
Den Helbredsmæssige erhvervsevne er nedsat med mindst 50 procent, når den forsikrede – efter PFA Pensions skøn – ikke længere er i stand til at arbejde mere end 50 procent af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer. Bedømmelsen sker på grundlag af en helhedsvurdering under hensyn til den forsikredes helbredstilstand, uddannelse og tidligere beskæftigelse.

Den Helbredsmæssige erhvervsevne vurderes i forhold til ethvert erhverv. Indtil den Helbredsmæssige erhvervsevne er stationær, kan PFA Pension dog vurdere den i forhold til det erhverv, som den forsikrede hidtil har arbejdet inden for.

6.1.1.1.3. Den Økonomiske erhvervsevne
Nedgangen i den Økonomiske erhvervsevne (indtjeningsnedsættelsen) beregnes som forskellen mellem den forsikredes hidtidige dækningsgivende løn og den forsikredes faktiske indtjening på anmeldelsestidspunktet, inklusive eventuelle sociale og andre offentlige indtægtskompenserende ydelser og tilskud.
…
6.1.3. Påbegyndelse af udbetaling af løbende erhvervsevneforsikring og ydelse af indbetalingssikring
Udbetaling af løbende erhvervsevneforsikring og ydelse af indbetalingssikring har virkning fra den 1. i måneden efter, at erhvervsevnen uafbrudt i 3 måneder (karensperioden) har været nedsat i tilstrækkelig grad som følge af samme sygdom eller ulykkestilfælde.

6.1.4. Tilkendelsesperiode
PFA Pension tilkender udbetaling af løbende erhvervsevneforsikring og yder indbetalingssikring for en periode, der fastsættes af PFA Pension. Hvis erhvervsevnen er nedsat i dækningsberettiget grad ved periodens udløb, tilkender PFA Pension udbetaling og indbetalingssikring for en ny periode, hvis betingelserne herfor er opfyldt, og så fremdeles.

25. 92836

…
6.1.6. Den forsikredes oplysningspligt
Den forsikrede har pligt til at orientere PFA Pension, hvis der sker ændringer i den forsikredes helbredstilstand eller arbejdssituation. Hvis den forsikrede ikke efterkommer dette, kan det medføre, at den forsikrede er forpligtet til at tilbagebetale beløb, som PFA Pension har ydet."

Nævnet udtaler:

Klageren, der er født i 1970'erne, ansøgte den 2/10 2014 om udbetaling ved tab af erhvervsevne, efter at hun den 31/8 2014 havde været udsat for en trafikulykke, som havde medført stærke smerter i ryg, nakke og hoved. Hun er utilfreds med, at selskabet har standset dækningen ved tab af erhvervsevne pr. 1/5 2018 og har ophævet pensionsforsikringen med virkning fra samme dato. Hun har anført, at Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har vurderet, at trafikulykken har medført et varigt mén på 15 %, at de af selskabet fremlagte observationer ikke viser fuld erhvervsaktivitet, at klager var i virksomhedspraktik i henhold til en kommunal aftale, og at hun måtte standse virksomhedspraktikken på grund af for mange smerter. Hun har anført, at selskabet skal genoptage udbetalingen ved tab af erhvervsevne.

Selskabet har ydet dækning for tab af erhvervsevne i perioden fra den 1/12 2014 til den 1/5 2018. Selskabet har herefter ophævet forsikringen og standset dækningen, idet selskabet har anført, at klageren bevidst har afgivet urigtige oplysninger om omfanget af nedsættelsen af sin erhvervsevne. Selskabet har subsidiært anført, at klageren har undladt at oplyse, at hendes erhvervsevne er forbedret. Selskabet har i forbindelse med vurderingen af klagerens erhvervsevne foretaget observationer af klageren, og selskabet har anført, at disse observationer blandt andet viser klageren beskæftiget med erhvervsarbejde i op til 13 timer dagligt. Selskabet har anført, at observationerne er klart uforenelige med klagerens egne oplysninger om sine erhvervsaktiviteter. Selskabet har blandt andet henvist til, at klageren i et opfølgningsskema af 18/2 2018 har oplyst, at hendes tilstand var forværret. Endvidere har selskabet anført, "På tidspunktet for forsikringsaftalens indgåelse den 1. juli 2014 var basisdækningen for tab af erhvervsevne 30 procent af hendes årsløn. [Klageren] forhøjede samtidig ved indtrædelsen i ordningen den 1. juli 2014 størrelsen på forsikringen til 40 procent. Den 27. august 2014 blev stør-

relsen på [klagerens] forsikring for tab af erhvervsevne forhøjet til 80 procent, som udgør den maksimale dækning. Beslutningen om forhøjelsen af forsikringsstørrelsen blev truffet under samtale med PFA-rådgiver … den 25. august 2014".

Af pensionsvilkårene fremgår det, at klageren er berettiget til dækning ved tab af erhvervsevne, hvis erhvervsevnen ud fra en helbredsmæssig vurdering nedsættes med mindst 50 procent, og hvis indtjeningen er nedsat med mindst 10 %.

I en neurokirurgisk speciallægeerklæring af 6/4 2016 er det blandt andet noteret, at klageren angiver gener i form af smerter i nakken og højre overekstremitet. Hun føler, at armen er død og slatten, og hun kan ikke bruge den ordentligt både på grund af dårlige kræfter, nedsat følesans og fornemmelse af nedsat styring og koordination. Herudover har hun angivet gener i form af hovedpine, dårlig hukommelse, smerter i lænderyggen og snurrende fornemmelse i fødderne med ledsagende rystelser i benene. Det er videre noteret, at klageren − efter trafikulykken den 31/8 2014 − er blevet opereret for en cervikal diskusprolaps. Det angives, at der er udført relevant konservativ behandling, og at det er svært at pege på yderligere udredning og behandling, som kan medføre nævneværdig bedring.

Klagerens praktiserende læge har i statusattest af 28/11 2017 anført, at klageren fortsat har udtalte smerter og kognitive problemer samt hovedpine med mere efter commotio. Det noteres, at det af disse grunde er vanskeligt at forestille sig, at klageren selv med skånehensyn vil kunne påtage sig noget som helst erhverv, og det bemærkes, at hun har svært ved at få sin almindelige dagligdag til at hænge sammen grundet sine problemer.

Klageren har fremlagt et arbejdsgivertilbud om virksomhedspraktik, som er underskrevet af et angivet praktiksted den 1/3 2018. Tilbuddet er adresseret til en anden kommune end den, hvor klageren er tilknyttet. I tilbuddet er angivet en startdato den 1/3 2018 og en fleksibel arbejdstid på 3-20 timer ugentligt. Tilbuddet er ikke underskrevet af en kommune.

27. 92836

I en statusattest af 1/3 2018 fra et tværfagligt smertecenter er det anført, at klagerens svært nedsatte funktionsniveau både fysisk og kognitivt ikke vil blive ændret ved omlægning af medicin eller anden behandling.

Af et kommunalt opfølgningsnotat af 23/3 2018 fremgår det, at klageren den 23/5 2016 var blevet opereret på grund af gener fra brystbenet, som stak frem under huden siden ulykken, og at hun fortsat var meget øm og fik smertestillende. Det er noteret, at "ved samtalen i dag opl hun at hun er drænet for energi og sover meget". Det er videre anført, at det har "Endnu ikke været muligt med virksomhedspraktik, grundet helbredsmæssige begrænsninger, og nye situationer hele tiden". Videre er det noteret, at "Den 23.03.2018 oplyser [klageren], at hun ligger med feber og har ondt i hovedet [med] strålende ned i øjnene".

Virksomheden, hvor klageren har oplyst, at hun var i virksomhedspraktik, har den 26/4 2018 til en kommune anført, at i takt med at praktikken er skredet frem, og klageren er øget i timer, har hun haft brug for flere pauser, og den 25/4 2018 valgte de at sende hende hjem på grund af rystelser i ben og store smerter i lænd og ryg.

I et kommunalt brev "Aftale vedrørende din plan" af 3/5 2018 er det noteret, at der den 3/5 2018 havde været en telefonsamtale med klageren. I brevet er det noteret, at det endnu ikke har været muligt med virksomhedspraktik. Videre er det noteret, at "[Klageren] fortæller 03.05.2018, at hun er begyndt at komme ud, lige hvor hun bor, er der nogle bekendte, der har et sted, hvor hun kan sidde og have noget samvær, og det hjælper, at der er nogen som han lytte til hende". Herudover er det oplyst, at klagerens barn har fået en hund, som barnet lufter morgen og aften, og at det om dagen er svært for klageren at kunne gå ned med den, hvorfor der er bekendte, der hjælper hende. Det er videre anført, at klageren fortsat har bil, men at hun sjældent kører på grund af al medicinen, og fordi hun har svært ved at kigge i spejlene grundet nakken.

28. 92836

Af rehabiliteringsplanens forberedende del fremgår det, at der har været flere forsøg på at færdiggøre rehabiliteringsplanen. Hun var den 12/4 2018 mødt til gennemgang af planen, og det er noteret, at "[Klageren] er som sædvanlig meget træt ved samtalen, da hun stadig er påvirket af dårlig nattesøvn. [Klageren] oplyser, at hun er kronisk træt, og lægen på smerteklinikken har tidligere sagt til [klageren], at trætheden formentligt er en kombination af kroniske smerter, manglende søvn og PTSD". Det bemærkes, at hun ved samtalen den 12/4 2018 trækker meget på højre ben, da hun har ondt i lænden. Det er under punktet "Afklaring af arbejdsevnen" noteret, at det endnu ikke har været muligt med virksomhedspraktik, og "Aktuelt har hendes smerteproblematik, svære træthed og derved manglende energi, været hindrende for arbejdsafklaring". Under punktet "11. Sociale barrierer for job og uddannelse" er det angivet, at klageren i dagligdagen har svært ved at færdes ude. Hun handler småt ind ad gangen og kan få sit barn til at hjælpe med tungere indkøb. Det angives videre, at "[Klageren] oplyser, at bare det at skulle møde i Jobcenteret i dag, har hun stort set ikke sovet, fordi hun så ville have glemt at hun skulle til mødet, hvis hun var faldet i søvn". Klageren oplyser under "12. Ønsker for fremtiden - …", at hun ikke selv kan se sig på arbejdsmarkedet og hun kan ikke se realistiske beskæftigelsesmål.

I et kommunalt journalnotat af 25/5 2018 er det blandt andet noteret, at klageren har været hos nogle bekendte og hjælpe til, men konstaterede, at hun ikke kunne ret meget. Det er af sagsbehandleren angivet, at "Dette uden jeg har været involveret, så det kan ikke medregnes som et afklarende forløb. Hun kom 18/05 som vi skulle på rehabteam 24/05 med disse papirer, som arbejdsstedet åbenbart skulle have sendt tidligere".

I en ansøgning om virksomhedspraktik dannet den 5/10 2018 har virksomheden, hvor klageren har angivet tidligere at have været i virksomhedspraktik, indgivet ansøgning om virksomhedspraktik for klageren i en kontormedhjælperstilling på 8 timer ugentligt. Det er oplyst, at klageren ikke tidligere har været ansat i virksomheden.

29. 92836

I det fremlagte observationsmateriale ses billeder og beskrivelser af klageren, der blandt andet lufter hund, foretager indkøb og er på arbejde. Den 21/3 2018 er hun blandt andet observeret foretage indkøb, hvor hun forlader butikken med 2 indkøbsposer – en i hver hånd. Den 23/3 2018 observeres klageren, mens hun går tur med en hund, kører bil, og senere kl. 15.34 ankommer hun til det angivne praktiksted, hvor hun blev observeret under arbejde ind til kl. 22.05. Efter, at hun kom hjem, blev hun observeret foretage hundeluftning. Den 28/3 2018 blev hun observeret på praktikstedets adresse fra kl. 9.06 til afslutningen af observationen kl. 17.00. Den 29/3 2018 blev klageren set på praktikstedet kl. 09.41, hvor hun var frem til kl. 22.05. Den 9/4 2018 ankom klageren til praktikstedet kl. 9.05, hvor hun blev observeret udføre forskellige arbejdsopgaver, indtil hun forlod stedet kl. 16.15. Den 12/4 2018 blev klageren observeret lufte hund om morgenen, kl. 8.44 gik hun ind på praktikstedet, hvor hun blev observeret i arbejde frem til kl. 09.45, hvor hun forlod stedet og kørte i sin bil til et jobcenter. Hun forlod jobcenteret kl. 11.32 gående langsomt og lettere haltende. Kl. 11.46 var hun tilbage ved praktikstedet, og der blev foretaget punktvis observation, og hun blev set løbende og med forskellige aktiviteter frem til kl. 00.41, hvor hun forlod praktikstedet og kørte hjem i sin bil.

Det fremlagte videomateriale viser klip af klageren på de i observationsrapporterne angivne datoer og med de forskellige aktiviteter. I videoerne ses klageren med et umiddelbart normalt bevægelsesmønster, og hun ses ikke hæmmet i sine bevægelser under udførelse af de forskellige aktiviteter.

Nævnet finder efter en gennemgang af sagen og efter en samlet vurdering ikke grundlag for at kritisere, at selskabet har standset udbetalingen af helbredsbetingede ydelser pr. 1/5 2018.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at der er betydelige uoverensstemmelser mellem de gener, som klageren har oplyst til selskabet, læger og kommune, og de aktiviteter, der er beskrevet og ses i det fremlagte videomateriale og observationsrapporten. Nævnet har lagt vægt på klagerens oplysninger om, at hun har været i virksomhedspraktik, men at der ikke er fremlagt dokumentation for, at denne praktik har været afholdt efter aftale med klagerens kommu-

ne. Nævnet bemærker i denne forbindelse, at det efter samtale mellem klageren og kommunen den 12/4 2018 og den 3/5 2018 er noteret, at det endnu ikke har været muligt at iværksætte virksomhedspraktik. Ligeledes er kommunen først blevet gjort bekendt med virksomhedspraktikken umiddelbart før mødet i rehabiliteringsteamet den 24/5 2018, hvilket var efter klageren blev gjort bekendt med selskabets observationer. Nævnet har også lagt vægt på, at klageren i forbindelse med samtalen med kommunen den 12/4 2018 oplyste, at hun stort set ikke havde sovet om natten, at hun havde smerter, og at hun ikke så sig selv i stand til at arbejde, men at hun samme dag observeres på det angivne praktiksted til efter midnat. Ligeledes har nævnet lagt vægt på, at klageren den 23/3 2018 er observeret på praktikstedet i flere timer, mens det ved en telefonisk samtale med kommunen er oplyst, at hun ligger med feber og hovedpine.

Nævnet finder, at klageren har bragt sig selv i en bevismæssig vanskelig position, og at hun efter en samlet vurdering af sagens oplysninger ikke har bevist, at hendes erhvervsevne er nedsat i dækningsberettigende grad efter den 1/5 2018.

Ophævelse af forsikringsdækninger

Nævnet finder efter en gennemgang af sagen ikke grundlag for at kritisere, at selskabet pr. 1/5 2018 har ophævet forsikringsdækningerne i klagerens pensionsordning og herunder erhvervsevnetabsforsikringen, da klageren væsentligt har tilsidesat sin loyale samarbejds- og oplysningspligt i forhold til selskabet.

Tilbagebetalingskrav

Nævnet har noteret, at selskabet har taget forbehold for at kræve tilbagebetaling af allerede udbetalte ydelser. Selskabet har ikke nærmere oplyst, om dette vil ske eller i hvilket omfang. Nævnet har derfor ikke grundlag for at tage stilling til, om selskabet er berettiget til at kræve tilbagebetaling.

31. 92836

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

_____

Klageren får ikke medhold.

Svend Bjerg Hansen

Udskriftens rigtighed bekræftes

Carsten Sennels